

Monitorizarea mass-mediei în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025

Raport nr. 1
29 august – 5 septembrie 2025

Kingdom of the Netherlands

*Acest raport a fost realizat cu sprijinul financiar al
Ambasadei Regatului Țărilor de Jos în Republica
Moldova. Opiniile aparțin autorilor și nu exprimă
neapărat poziția donatorului.*

Date generale

Scopul și obiectivele proiectului: Monitorizarea și informarea publicului cu privire la comportamentul mass-mediei în campania electorală și accesul concurenților electorali la mass-media. Monitorizarea își propune să analizeze tendințele reportericești care pot afecta performanța instituțiilor mass-media și compromite abilitatea acestora de a oferi publicului informații veridice, echidistante și pluraliste.

Perioada de monitorizare: 29 august – 28 septembrie 2025

Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- Audiența / impactul: național, regional
- Tipul de media: audiovizual
- Forma de proprietate: publică, privată
- Limba difuzării: română, rusă

Lista instituțiilor mass-media monitorizate:

Moldova 1 – post public, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
GRT – post public, acoperire regională, difuzează în limbile rusă și găgăuză;
TVR Moldova – post public cu acoperire națională, difuzează în limba română;
Jurnal TV – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Pro TV Chișinău – post privat, acoperire națională, difuzează în limba română;
TV8 – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Exclusiv TV – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Cinema 1 – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile rusă și română;
One TV – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
N4 – post privat, acoperire națională; difuzează în limbile română și rusă.

ABREVIERI

APC – Administrația publică centrală

APL – Administrația publică locală

CEC – Comisia Electorală Centrală

ALDE – Partidul politic Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa

AUR – Partidul Politic Alianța pentru Unirea Românilor

AM – Partidul politic Alianța MOLDOVENII

BEÎ – Blocul Electoral Împreună

BEP - Blocul electoral Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei

BUN – Blocul electoral Unirea Națiunilor

CUB – Partidul Coaliția pentru Unitate și Bunăstare

MAN – Partidul politic Mișcarea Alternativa Națională

PAS – Partidul politic Partidul Acțiune și Solidaritate

PCRM – Partidul politic Partidul Comuniștilor din Republica Moldova

PDA – Partidul politic Democrația Acasă

PDCM – Partidul politic Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei

PL – Partidul politic Partidul Liberal

PN – Partidul politic Partidul Nostru

PNL – Partidul politic Partidul Național Liberal

PNM – Partidul politic Partidul Național Moldovenesc

PPDA – Partidul politic Platforma Demnitate și Adevăr

PP LOC – Partidul politic Liga Orașelor și Comunelor

PP NOI – Partidul politic NOI

PPRM – Partidul politic Partidul Popular din Republica Moldova

PRIM – Partidul politic Partidul Republican Inima Moldovei
PRM – Partidul politic Partidul Republican din Moldova
PRN Acasă – Partidul politic Partidul Reîntregirii Naționale Acasă
PS – Partidul politic Partidul Schimbării
PSDE – Partidul politic Partidul Social Democrat European
PSRM – Partidul politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
PUCM – Partidul politic Uniunea Centristă din Moldova
PVE – Partidul politic Partidul Verde Ecologist
UCSM – Partidul politic Uniunea Creștin-Socială din Moldova

2. Cadrul metodologic

A fost monitorizat conținutul integral al principalelor buletine de știri zilnice de la fiecare post de televiziune și câte o emisiune din prime-time, fiind analizate materialele cu caracter electoral direct și indirect. Materialele au fost supuse unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid/unei sau altei formațiuni politice. De asemenea, materialele au fost analizate conform următoarelor criterii de reflectare obiectivă:

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic: Potrivit Codului serviciilor media audiovizuale (CSMA), în virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie a) să asigure distincția clară între fapte și opinii în știri; b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință (Art.13 (1)). În același timp, potrivit prevederilor deontologice, știrile trebuie să fie imparțiale și obiective și să nu favorizeze anumite partide/grupuri/persoane în detrimentul altora. Prezența elementelor discriminatorii în cadrul reportajelor și știrilor reprezintă un prim criteriu de prezentare a realității prin prisma opiniilor jurnalistului. Filtrarea știrilor și analiza minimă a istoriei și contextului, de asemenea, vorbesc despre apărarea intereselor anumitor actori, dar nu ale publicului larg. Iar Codul electoral, art. 89 (3), stipulează că mijloacele de informare în masă nu vor adopta tratamente privilegiate față de concurenții electorali în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor: Pentru a fi corecte și echilibrate, materialele trebuie să prezinte toate părțile vizate, în special când e vorba de subiecte controversate, și să trateze în mod egal oponentii. De asemenea, mass-media trebuie să asigure accesul la o multitudine de păreri diverse care ar ajuta auditoriul să-și creeze propria opinie asupra subiectelor reflectate. CSMA stipulează că în cadrul programelor audiovizuale de știri, pentru care exactitatea și corectitudinea sunt esențiale, relatările trebuie să provină din surse sigure, suficient documentate sub aspect factologic, cu o abordare credibilă și imparțială a evenimentelor, cu reflectarea echilibrată a diferitor opinii (Art.13).

Limbajul și imaginile utilizate: Exagerările și limbajul licențios utilizat în mod deliberat – cum ar fi limbajul peiorativ sau etichetele atribuite anumitor persoane sau organizații, precum și imaginile manipulate astfel încât anumite părți să apară în lumină negativă – ridică grave semne de întrebare cu privire la respectarea standardelor etice și profesionale. Comportamentul etic al jurnaliștilor este pus la îndoială de cele mai multe ori atunci când imaginile prezintă aspecte ce nu corespund realității, când acestea sunt trucate, dar și atunci când anumite știri sunt ilustrate cu imagini ce nu au legătură cu textul. CSMA interzice difuzarea reportajelor susceptibile de a propaga, incita, promova sau justifica ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală (Art. 11(2)).

3. Datele monitorizării

Implicarea în campania electorală

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, la postul public de televiziune Moldova 1 au fost monitorizate opt ediții ale principalului buletin de știri al zilei, „Mesager”, de la ora 21:00, și o emisiune.

Știri: Moldova 1 a difuzat 50 de subiecte cu caracter electoral direct și indirect, majoritatea dintre acestea fiind încadrate la rubrica „Electorală 2025”. Știrile cu caracter electoral direct au reflectat lansarea în campanie a concurenților, au enumerat prioritățile care se regăsesc în programele acestora și au oferit informații despre scrutin, furnizate de CEC. De asemenea, au fost difuzate știri despre perchezițiile desfășurate în diverse localități în dosare de corupere electorală și finanțare ilegală a partidelor și despre candidații care nu au fost admiși în cursa electorală.

În categoria subiectelor cu caracter electoral indirect se regăsesc știrile despre progresele obținute de Republica Moldova în parcursul său european, sprijinul oferit de Uniunea Europeană în diverse domenii de activitate, precum și despre vizitele de rang înalt, cum ar fi cea a președintelui României, a Martei Kos, comisara europeană pentru extindere europeană, și a lui Christophe Hansen, comisarul european pentru agricultură. Tot aici sunt incluse și materialele ce reflectă aparițiile miniștrilor în care aceștia prezintă diverse realizări ale guvernării. Deși nu se referă strict la procesul electoral, aceste știri pot contura o imagine pozitivă a administrației publice centrale și, implicit, a partidului aflat la guvernare – PAS.

Emisiuni: Moldova 1 nu a avut emisiuni proprii cu caracter electoral în perioada de raport, dar a pus pe post investigația realizată de Ziarul de Gardă – „Armata digitală a Kremlinului”, despre propaganda online și mecanismele prin care este manipulată opinia publică, inclusiv în campaniile electorale (4 septembrie).

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: Știrile monitorizate au fost obiective și imparțiale, respectând normele deontologice. Majoritatea materialelor au avut, de regulă, un format similar, incluzând intervenții directe ale concurenților sau declarații parafrazate, prezentate într-o manieră neutră.

În total, postul public a oferit acces în știri unui număr de 16 concurenți electorali. Cele mai multe apariții le-a avut Blocul Electoral Patriotic – patru, dintre care una în context negativ, urmat de PAS și Partidul Moldova Mare, cu câte trei apariții fiecare, în context neutru, iar Blocul Alternativa și CUB au avut câte două apariții în context neutru. Ceilalți concurenți au avut câte o singură apariție sau au fost menționați în știri despre lansarea în campanie.

Unele subiecte cu caracter electoral indirect au avut conotație pozitivă pentru reprezentanții APC. Materialele s-au referit fie la progresele obținute de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană și aprecierile din partea reprezentanților europeni, fie la realizări din diverse domenii precum sănătate, educație, cultură, agricultură sau armată, fiind citați reprezentanți ai APC. În total, au fost identificate 11 știri de acest fel.

Emisiuni: Investigația realizată de „Ziarul de Gardă” – „Armata digitală a Kremlinului” nu a vizat în mod direct anumiți concurenți electorali, fiind menționați sporadic Ion Ceban (Blocul Alternativa) și președinta Maia Sandu.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pentru documentarea celor 50 de știri, postul Moldova 1 a utilizat 111 surse, între care concurenți electorali, oficiali locali și internaționali, experți, cetățeni. Pluralismul surselor a fost asigurat în 15 materiale, iar restul au fost realizate pe baza unor surse unilaterale.

În perioada de raport, Moldova 1 a difuzat cinci știri controversate, dintre care în trei a fost asigurat echilibrul surselor. În alte două cazuri, nu a fost oferit dreptul la replică, cum ar fi în știrea despre documentarea de către Poliție a mai multor persoane pentru huliganism, nesubordonare și ultragiarea polițiștilor după altercațiile produse pe 31 august la Peresecina, raionul Orhei, în timpul lansării în campania electorală a PAS. Al doilea material se referă la blocarea fondurilor financiare ale Irinei Vlah (Blocul Patriotic), unde s-a menționat doar că aceasta „nu a comentat interdicția”.

Din perspectiva asigurării egalității de gen în rândul surselor citate, se constată un raport aproape de echilibru: 43 de femei (47%) și 48 de bărbați (53 %). Este de menționat că numărul mare de surse feminine se datorează preponderent vox-urilor.

Emisiuni: Investigația „Armata digitală a Kremlinului”, preluată de Moldova 1 de la Ziarul de Gardă, a fost documentată din surse multiple și diverse.

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul utilizat în știrile monitorizate a fost, în general, neutru. Totuși, în două materiale a fost folosită eticheta „fugarul Ilan Șor”: în știrea despre altercațiile de la Peresecina (1 septembrie) și în subiectul privind extinderea rețelei de colaboratori ai lui Șor (3 septembrie). În ceea ce privește imaginile difuzate, acestea au respectat normele deontologice.

Gagauziya Radio Televizionu (GRT)

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, la postul public cu acoperire regională GRT au fost monitorizate șase buletine de știri („Новости”, principalul buletin de știri în limba rusă, difuzat la ora 19:00) și șase emisiuni: cinci ediții „De facto” – dintre care una în limba rusă și patru în limba română, precum și o ediție a emisiunii „Большая Игра” în limba rusă.

Știri: În total, în buletine au fost incluse 14 materiale cu caracter electoral direct și indirect, majoritatea fiind inserate la rubrica electorală. Știrile cu tentă electorală directă (12) au informat despre startul campaniei electorale, despre un raport privind dotarea secțiilor de votare pentru persoanele cu necesități speciale, perchezițiile și reținerile în dosare de corupție electorală, precum și despre activitatea CEC, reflectată în opt știri. Subiectele cu caracter electoral indirect (două) au vizat: rolul opoziției parlamentare în dezvoltarea democrației într-o societate – opinie exprimată de analistul politic Igor Ianac în cadrul emisiunii „Диалог в студии” – și noile tarife, mai mici, la energia electrică, care au intrat în vigoare la 1 august 2025.

Emisiuni: În mare parte, toate cele șase emisiuni s-au referit la diverse aspecte ale procesului electoral, fiind abordate câteva tematici specifice: startul campaniei electorale; rolul opoziției

în campania electorală; diaspora și participarea acestora la alegeri; PAS și guvernarea; șansele unor formațiuni politice de a accede în Parlament; arestarea și condamnarea bașcanei Evghenia Guțul; formațiunile politice care nu au fost admise în cursa electorală; extrădarea lui Vladimir Plahotniuc. Totuși, subiectul cel mai frecvent abordat a fost cel despre o presupusă fraudare a alegerilor de către guvernare, prezentat adesea ca o certitudine.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: Cele 14 materiale cu referire directă sau indirectă la scrutinul parlamentar nu au conținut abateri deontologice. Majoritatea știrilor (opt) s-au referit la activitatea CEC, fiind elaborate pe baza comunicatelor de presă ale instituției. În cazul știrilor despre perchezițiile și reținerile legate de dosare de corupție electorală – știrea din 2 septembrie privind acțiunile CNA și ale Procuraturii Cahul în sudul țării, într-un dosar de finanțare ilegală a unei formațiuni politice, și știrea din 4 septembrie despre perchezițiile desfășurate în nordul țării – GRT a evitat să menționeze formațiunea politică vizată (Partidul Inima Moldovei, condus de Irina Vlah, parte a BEP). Acest fapt poate fi interpretat drept manipulare prin omisiune, pentru ca acest concurent electoral să nu apară în lumină negativă.

Din perspectiva selecției subiectelor, GRT s-a limitat la reflectarea informațiilor ce țin de CEC. Postul public regional nu a informat despre concurenții electorali lansați în campanie. În știrile difuzate, doar premierul Dorin Recean a fost prezent printr-o declarație directă.

Emisiuni: Majoritatea invitaților, cu mici excepții, au avut un comportament părtinitor, recurgând la atacuri și acuzații la adresa unor concurenți electorali sau actori politici, fără ca moderatorii să intervină ori să încerce să asigure dreptul la replică celor vizați. De exemplu, în edițiile „De facto” din 29 august și 5 septembrie, unii dintre invitați au declarat că „*sistemul justiției se află în controlul Maiei Sandu, la fel și CEC*” și că guvernarea/PAS a instaurat un regim autoritar. PAS a fost numit aproape direct „*sectă*”, iar moderatoarea, în ambele cazuri, a confirmat – tacit – afirmațiile invitaților.

Moderatorii și moderatoarele emisiunilor s-au dovedit a fi tendențioși și lipsiți de echidistanță, enunțând frecvent judecăți de valoare, amestecând faptele cu opiniile proprii, sugerând răspunsuri invitaților sau confirmând tezele acestora. Spre exemplu, în emisiunea „De facto”, din 29 august, moderatoarea a afirmat că „*instituțiile din Republica Moldova nu funcționează*”, iar în cea din 1 septembrie, pe lângă întrebarea adresată invitaților, moderatorul a sugerat și un răspuns: „*Cum comentați deciziile CEC de a exclude mai multe partide politice? (...) Se comite o nedreptate cu aceste partide. E păcat*”. În aceeași emisiune moderatorul a afirmat că „*PAS s-a erodat la guvernare*”, iar în emisiunea din 3 septembrie a spus că „*rolul Consiliului de Securitate este atrofiat*”. Tot el a lansat întrebări și remarci de tipul: „*Sunteți de acord că Blocul Patriotic i-a întrecut pe cei de la PAS? (n.n., în sondaje)*”, „*În sondaje unii spun că Blocul Patriotic este cea mai mare și populară forță politică*”, „*Opoziția are șanse, spun mulți, să câștige alegerile*” (4 septembrie).

Un caz aparte a fost când în emisiunea „De facto” din 4 septembrie cu analistul politic, Ian Lisnievski, moderatorul a încercat să îi atribuie invitatului o idee, pe care acesta nu a enunțat-o: „*Traduc pentru telespectatori ceea ce spuneți dvs: cu asemenea comportament al lui PAS, împotriva PAS singurul comportament valabil este un Maidan*”, la care invitatul a intervenit imediat, precizând: „*Nu, nu este un Maidan*”. În aceeași emisiune, moderatorul a afirmat că „*politica PAS-ului este dictatorială*”, sugerând că alegerile vor fi fraudate și că diaspora va participa la această fraudare.

Astfel, moderarea emisiunilor a fost tendențioasă, cu excepția emisiunii „Большая Игра” din 31 august. Cel mai mare grad de tendențiozitate a fost remarcat în emisiunile moderate de Corneliu Ciurea, care a jucat mai degrabă rolul de analist politic decât pe cel de moderator.

Drept urmare, PAS a fost vizat în cinci emisiuni, de fiecare dată în context negativ. Blocul Alternativa a fost menționat în patru emisiuni, dintre care în două în context negativ și în altele două în termeni neutri. Partidul Nostru a apărut în două emisiuni, reflectat mai degrabă negativ. BEP – în particular Partidul Inima Moldovei – a fost discutat în patru emisiuni, de fiecare dată în context pozitiv. Partidul Moldova Mare a fost menționat în trei emisiuni, beneficiind de o reflectare mai degrabă pozitivă.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pentru documentarea celor 14 știri, GRT a făcut trimitere la 19 surse. Doar două materiale au inclus citate directe, iar celelalte 12 au fost elaborate strict pe baza informațiilor din comunicatele de presă ale instituțiilor oficiale (organele de poliție și de drept, CEC). Niciuna dintre cele 14 știri nu a avut caracter conflictual.

În cele două știri relevante, care au inclus surse de sex masculin și feminin, a fost asigurat un echilibru relativ de gen, fiind citate trei femei și patru bărbați.

Emisiuni: Invitații din studiou, cu mici excepții, au exprimat opinii relativ similare asupra subiectelor dezbătute – critici și acuzații directe sau indirecte la adresa PAS și atitudini favorabile BEP și Partidul Moldova Mare. Deși PAS și guvernarea au fost ținta atacurilor și acuzațiilor în aproape toate emisiunile, GRT nu a depus eforturi pentru a asigura dreptul la replică și nici nu a invitat un reprezentant în studio pentru a asigura echilibrul de opinii.

Emisiunile nu au fost echilibrate din perspectiva de gen, la emisiuni participând doar bărbați (șapte).

Limbajul și imaginile video utilizate

Imaginile video au corespuns, în linii mari, normelor deontologice. Totuși, limbajul folosit de moderatorii și invitații emisiunilor a inclus unele etichete, cum ar fi termenul „sectă” sau „lucruri diavolești” (în rusă «Бесовщина») cu referire la „propaganda LGBT, transgender” (emisiunea „De facto” din 29 august).

TVR Moldova

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, la postul de televiziune TVR Moldova au fost monitorizate opt buletine de știri (Telejurnalul de la ora 18:00, Telejurnalul de weekend și „Retrospectiva săptămânii”) și șase ediții ale emisiunii „Punctul pe Azi”.

Știri: În buletine au fost identificate 47 de materiale cu caracter electoral – direct și indirect, majoritatea fiind incluse la rubrica electorală. Din prima categorie au făcut parte 34 de știri despre lansarea oficială în campanie a unor concurenți, activitatea CEC, inclusiv obligarea

instituției de a înregistra doi concurenți după decizii judecătorești, rapoartele de monitorizare a procesului electoral realizate de organizații ale societății civile, precum și percheziții și rețineri în dosare de corupție electorală.

Subiectele cu caracter electoral indirect (13) s-au referit, în special, la progresele Republicii Moldova pe calea integrării europene, sprijinul oferit de statele UE prin programe de dezvoltare, vizitele la Chișinău ale liderilor Franței, Germaniei, Poloniei și a președintelui României. În aceeași categorie intră și știrile despre aparițiile publice ale reprezentanților Guvernului, care, deși nu au un conținut electoral explicit, pot contribui la consolidarea imaginii favorabile a administrației publice centrale și, implicit, a partidului de guvernământ, PAS.

Emisiuni: Cinci ediții ale emisiunii „Punctul pe Azi” au adus în prim-plan opinii ale experților locali și internaționali despre opțiunile pe care le vor avea alegătorii la scrutinul din 28 septembrie și mesajele transmise de concurenții electorali, detalii oferite de reprezentanții CEC despre integritatea procesului electoral, dezbateri privind numărul secțiilor de votare din străinătate și regiunea transnistreană, dar și discuții despre încălcările comise de diverși concurenți, despre corupția electorală și eforturile organelor de drept de a o contracara etc. Emisiunea din 5 septembrie a abordat tema educației, integrând și perspectiva europeană prin prezentarea experienței României.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: În ansamblu, materialele cu caracter electoral difuzate de TVR Moldova au fost echilibrate și imparțiale, respectând normele deontologice și separând faptele de opinii. O excepție a fost înregistrată la 5 septembrie, când prezentatorul a afirmat în lead-ul unei știri că *„Fostul președinte al R. Moldova, Igor Dodon, unul dintre liderii Blocului Electoral Patriotic, a fost prins cum manipulează și distribuie informații false la o întâlnire cu alegătorii”*. Afirmatia nu a fost atribuită vreunei surse, ceea ce o face să pară o opinie a jurnalistului. În rest, știrile au urmat același format – declarații directe ale candidaților sau parafraze neutre, fără tendințe de favorizare ori defavorizare.

Din perspectiva selecției subiectelor, s-a remarcat o predilecție pentru promovarea temei integrării europene, prin reflectarea pozitivă a oficialilor europeni, a președintei țării și a reprezentanților administrației publice centrale. În total, APC a beneficiat de 11 astfel de subiecte.

În știrile monitorizate, TVR Moldova a asigurat vizibilitatea a 13 concurenți electorali (peste jumătate din numărul celor înregistrați), tonalitatea reflectării pentru majoritatea fiind neutră. BEP, PAS și Blocul Alternativa au avut cele mai multe apariții neutre - cinci, patru și, respectiv patru. BEP a apărut de trei ori și în context negativ, iar PAS și Mișcarea Respect Moldova – câte o dată negativ (în știrea despre raportul Promo-LEX din 29 august). Ceilalți concurenți au fost menționați sporadic, câte o dată, neutru, în materiale despre lansarea campaniei.

Emisiuni: Pentru că majoritatea invitaților împărtășeau viziuni similare, discuțiile nu au avut un caracter contradictoriu, iar opiniile nu au fost diverse. În general, invitații la „Punctul pe Azi” au avut un comportament relativ echilibrat, evitând acuzațiile directe la adresa concurenților electorali sau a altor actori politici. Moderarea s-a remarcat prin corectitudine în majoritatea edițiilor, cu excepția celei din 29 august, unde au fost sesizate elemente de tendențiozitate prin formularea întrebărilor. În special, întrebările adresate în legătură cu Blocul Alternativa și BEP au fost formulate într-o manieră părtinitoare, ridicând mai multe semne de întrebare. Astfel, în cazul Blocului Alternativa, moderatorul a insistat pe lipsa unei orientări pro-europene, subliniind că în discursul de lansare al lui Ion Ceban nu au fost menționate referințele la UE și evocând *„vizibila iritare”* a acestuia atunci când a fost întrebat despre

participarea la referendumul ilegal din 2014 în Găgăuzia. Această linie de întrebări a fost întărită de unul dintre invitați, care a amintit și despre protestele lui Ion Ceban la Bruxelles din trecut. În plus, moderatorul a lansat ideea că Ceban își axează campania pe „victimizare”, din cauza restricțiilor de călătorie impuse de România, ceea ce l-ar putea prezenta drept un „concurrent slab, lipsit de un program politic constructiv”.

În ceea ce privește BEP, moderatorul a insistat asupra lipsei de omogenitate a formațiunii, evocând certuri interne, acuzații de mită („culiocol”) și includerea Irinei Vlah pe lista de sancțiuni emise de Canada, factori care eventual ar putea diminua scorul electoral al blocului. Contrastant, întrebările privind PAS au vizat modul în care invitații au perceput lansarea în campanie a formațiunii, principalele mesaje promovate și șansele acesteia de a obține majoritatea. În intervențiile lor, invitații au sugerat măsuri pe care PAS ar trebui să le întreprindă pentru menținerea direcției pro-europene, parcursul european fiind prezentat drept element definitoriu, pentru că „*există progrese pe segmentul politicii externe*”, ceea ce poate fi interpretat drept o formă de favorizare indirectă.

În emisiunile analizate, Blocul Alternativa a fost pus în lumină negativă de două ori, iar o dată neutru, BEP – o dată negativ și de două ori neutru, PAS – de trei ori neutru, dar cu accente de prezentare favorabilă indirectă, iar alți concurenți au fost menționați sporadic în context neutru.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pentru documentarea celor 47 de știri, TVR Moldova a utilizat 93 de surse, printre care concurenți electorali, CEC, Poliția și reprezentanți ai societății civile, reprezentanți ai instituțiilor europene, antreprenori etc. 16 știri au asigurat diversitatea și pluralismul surselor, oferind telespectatorilor perspective variate și context suplimentar. Materialele despre campaniile electorale au citat, de regulă, o singură sursă – primară, de obicei organizatorul evenimentului.

Zece știri au avut caracter conflictual, iar în șase dintre acestea s-a respectat echilibrul surselor. În câteva cazuri nu a fost respectat dreptul la replică, de exemplu în știrile despre includerea Irinei Vlah (BEP) pe lista de sancțiuni canadiene (29 august) sau în cele privind perchezițiile din sudul țării în dosare de corupție electorală (2 și 4 septembrie).

Din perspectiva echilibrului de gen, se constată o ușoară disproporție: 45 de bărbați (59%) și 31 de femei (41%).

Emisiuni: În general, invitații în platou sau acei care au intervenit online au avut viziuni relativ similare asupra subiectelor dezbătute. Difuzarea reportajelor pe parcursul emisiunilor a oferit însă telespectatorilor acces și la punctele de vedere ale protagoniștilor subiectelor controversate, contribuind, într-o anumită măsură, la asigurarea diversității de opinii și echilibrului surselor.

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile video au respectat în general normele deontologice, însă au existat câteva derapaje, cum ar fi utilizarea etichetelor „oligarhul fugar” sau „fugarul Șor” (de exemplu în știrile despre sancțiunile canadiene impuse Irinei Vlah (29 august) și despre intenția serviciilor fiscale de a-i bloca conturile (5 septembrie)) și confuzii de surse – la 5 septembrie, în știrea despre declarațiile lui Igor Dodon cu privire la război, prezentatorul a afirmat că „*într-un comunicat pentru TVR Moldova, CEC a declarat...*”, însă pe ecran sursa indicată era PAS.

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de raport, la postul de televiziune Jurnal TV au fost monitorizate șase buletine de știri („Jurnalul orei 19:00” și „Jurnalul Săptămânii”) și cinci emisiuni: „Ora Expertizei”, „Trigger”, „Secretele puterii”, „Cabinetul din umbră” și „Parlamentare 2025: Ediție specială”.

Știri: În buletine au fost incluse 35 de materiale cu caracter electoral – direct și indirect, majoritatea fiind inserate la rubrica electorală. Cele 30 de știri electorale cu tangență directă au informat despre lansarea oficială în campanie a unor concurenți, activitatea CEC – înregistrarea sau neînregistrarea unor candidați electorali –, lansarea unor aplicații electorale, aspectele de gen în campania electorală, percheziții și rețineri în dosare de corupție electorală și altele.

Subiectele cu caracter electoral indirect s-au referit, în special, la vizita la Chișinău a liderilor Franței, Germaniei și Poloniei; la materiale care prezintă retrospectiva politică internă începând cu anul 2014 cu accent pe persoana lui Vladimir Plahotniuc; la finanțările lui Ilan Șor cu scopul de influența tinerii din CSI și Republica Moldova.

Emisiuni: Patru din cele cinci emisiuni monitorizate au avut drept tematică de bază startul campaniei electorale și procesul electoral din prima săptămână de scrutin. Acestea au dezbătut interferențele Rusiei în procesul electoral din Republica Moldova, perchezițiile și reținerile în dosare de corupție electorală, au analizat concurenții electorali și șansele acestora de a accede în Parlament, implicit posibilele alianțe post-electorale. A cincea emisiunea, din 5 septembrie, a fost o ediție specială dedicată campaniei electorale, în care s-a pus accentul pe analiza discursului de ură și violență în campania electorală și combaterea acestuia, aspectele de gen în acest scrutin, dezinformarea și interferențele străine.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: În mare parte, materialele cu referire directă sau indirectă la scrutinul parlamentar au fost echilibrate și imparțiale, respectând normele deontologice și separând faptele de opinii. În cazul unor știri au fost remarcate totuși situații de amestec al faptelor cu opiniile. De exemplu, în știrea din 30 august despre venirea la Chișinău a celor trei lideri europeni, titlul menționa: „Moldova contează pentru Europa”, fără a specifica cui aparține această declarație. De asemenea, într-o știre din 2 septembrie s-a menționat: „Candidații se întrec în promisiuni”, ceea ce, la fel, poate fi calificat drept amestec al faptelor cu opiniile. În rest, știrile au inclus declarații directe sau indirecte ale candidaților, fără tendințe evidente de părtinire.

În știrile monitorizate, Jurnal TV a asigurat vizibilitatea a 17 concurenți electorali, tonalitatea fiind, în general, neutră. BEP a apărut de trei ori în context neutru și o dată în context negativ; PAS, Partidul Nostru și Blocul Alternativa au fost menționați de câte trei ori, toate aceste mențiuni fiind în context neutru. Partidul Alianța Moldovei, PNM, ALDE, PSDE, PDMM, Partidul Moldova Mare și candidații independenți Olesia Stamate, Andrei Năstase și Victoria Sanduța au fost menționați de câte două ori, în context neutru. Ceilalți concurenți electorali – PDA, CUB, NOI, BUN și candidata independentă Tatiana Crețu – câte o dată, în context neutru.

Emisiuni: Per ansamblu, emisiunile Jurnal TV au avut un caracter echilibrat și neutru. Invitații, în mare parte, au împărtășit aceleași idei și abordări analitice, iar discuțiile nu au avut un caracter contradictoriu. Moderarea a fost corectă în majoritatea emisiunilor. Moderatorii au fost neutri, au adresat întrebări pertinente, nu au favorizat și nu au acordat mai mult timp de emisie anumitor invitați și nu au admis formularea de judecăți de valoare în favoarea ori defavoarea unui concurent electoral. În consecință, în emisiuni Blocul Alternativa a apărut o dată în context neutru și o dată în context negativ; BEP – de două ori în context negativ și o dată neutru; PAS – de două ori neutru și o dată pozitiv; Partidul Nostru – o dată neutru; PDA – o dată în context mai degrabă negativ. De notat că PAS a fost singurul partid care a participat la o emisiune, Dan Perciun fiind invitatul emisiunii „Secretele puterii” din 2 septembrie.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pentru documentarea celor 35 de știri, Jurnal TV a utilizat 88 de surse, printre care concurenți electorali, CEC, Poliția, reprezentanți ai societății civile, reprezentanți ai administrației publice centrale și analiști politici. Nouă știri au fost pluraliste, oferind diverse perspective și informații de context. Materialele despre lansarea în campanie s-au bazat, de regulă, pe o singură sursă, primară.

11 știri au avut caracter conflictual, acestea fiind în majoritatea cazurilor echilibrate (nouă). În situațiile în care erau vizați concurenți electorali, acestora fie li s-a oferit dreptul la replică, fie jurnaliștii au menționat că au solicitat opinia persoanei vizate, dar nu au primit un răspuns. Un singur material, cel privind milioanele de dolari pe care i-ar cheltui Ilan Șor pentru a influența tinerii din spațiul CSI, a rămas neechilibrat (3 septembrie). În alt caz, Jurnal TV a apelat la surse confuze sau imposibil de verificat: în știrea din 5 septembrie despre escortarea lui Vladimir Chitoroga, alias *Vova Davai*, la Judecătoria Hâncești, jurnaliștii au afirmat: „*potrivit surselor noastre, Chitoroga ar fi omul de legătură între gruparea din Rusia și cele din R. Moldova care introduc bani pentru influențarea alegerilor parlamentare din 28 septembrie*”.

Din perspectiva echilibrului de gen în știri se constată o disproporție: 51 de bărbați (66%) și 27 de femei (34%).

Emisiuni: În general, invitații din platou sau cei care au intervenit online au avut opinii relativ similare asupra subiectelor dezbătute, cu excepția telespectatorilor care au participat prin intervenții telefonice. În cazul în care unii dintre ei au lansat acuzații la adresa anumitor concurenți electorali, moderatorii au intervenit prompt. De exemplu, în emisiunea „Ora Expertizei” (1 septembrie), atunci când unul dintre invitați l-a atacat pe Ion Ceban, Blocul Alternativa, moderatorul a anunțat că încearcă să ia legătura cu Ion Ceban, dar din regie i s-a comunicat că acesta nu răspunde și are activată mesageria vocală. În cadrul emisiunii „Secretele puterii” (3 septembrie), unul dintre invitați a lansat critici la adresa Irinei Vlah, lidera Partidului Inima Moldovei, parte a BEP. În acest caz, însă, ea nu a fost contactată pentru a i se oferi dreptul la replică.

Și în emisiuni s-a constatat o disproporție din perspectiva echilibrului de gen: 12 bărbați și patru femei.

Limbaajul și imaginile video utilizate

Limbaajul și imaginile video au respectat, în linii mari, normele deontologice, însă au existat câteva derapaje. Printre acestea se numără utilizarea unor etichete precum: „*fugarul Ilan Șor*” (știrea din 29 septembrie despre interdicțiile aplicate Irinei Vlah în Canada și sancțiunile vizându-i pe Dmitrii Buimistru și Veaceslav Valico), „*fugarul condamnat Ilan Șor*” (știrea din

3 septembrie despre 100 de milioane de dolari direcționați de Ilan Șor pentru influențarea tinerilor din CSI și Republica Moldova) sau „*de la păpușar, la fugar*” despre Vladimir Plahotniuc (știrea din 5 septembrie intitulată „Căderea regimului Plahotniuc”, care trece în revistă perioada politică 2016–2019).

Pro TV Chișinău

Implicarea în campania electorală

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, au fost supuse monitorizării opt ediții ale principalului buletin de știri al zilei de la ora 20:00 și două ediții ale emisiunii „În profunzime”.

Știri: În total au fost înregistrate 38 de subiecte cu caracter electoral direct sau indirect. În mare parte, materialele s-au regăsit la rubrica „Electorală 2025”. Știrile cu caracter electoral direct au reflectat, în principal, lansarea concurenților în campanie, priorități din programele acestora, precum și posibile scenarii post-electorale. De asemenea, postul a relatat despre perchezițiile desfășurate în mai multe localități din țară în dosare de corupere electorală și finanțare ilegală a partidelor, dar și despre candidații care nu vor putea participa la acest scrutin. Totodată, au fost difuzate informații privind diverse decizii ale CEC.

Știrile cu caracter electoral indirect s-au referit la rezultatele pozitive obținute de Republica Moldova până acum în procesul de aderare la Uniunea Europeană, menționate de oficiali europeni, precum António Costa și Marta Kos, comisara europeană pentru extindere europeană sau de reprezentanți ai administrației centrale.

Emisiuni: Din cele două ediții ale emisiunii „În profunzime” monitorizate, una a fost dedicată în întregime alegerilor, abordând aspecte precum interferențele străine în procesul electoral, importanța scrutinului din 28 septembrie, posibile scenarii post-electorale și eventuale alianțe pentru formarea viitorului guvern. În cea de-a doua emisiune, subiectul alegerilor a fost abordat parțial, discutându-se despre eventualele scenarii politice de după 28 septembrie.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: Știrile cu caracter electoral difuzate de Pro TV Chișinău au fost echilibrate și au respectat, în mare parte, normele deontologice. Nu au fost identificate predilecții față de anumiți concurenți electorali, postul reflectând în mod neutru activitatea acestora și procesul electoral. Totuși, câteva materiale au fost însoțite de detalii irelevante. De exemplu, în știrea despre lansarea în campanie a Blocului Alternativa se precizează că „*la final Ion Ceban și Ion Chicu și-au dat mâna, însă momentul a fost acoperit de colegii care le-au luat tribuna și microfonul din față*”. În cazul BEP se menționează că „*Vladimir Voronin...când a urcat pe scenă pentru a începe evenimentul, a dat peste cap tot programul...Ori e bloc, ori ce-i*”, iar la lansarea CUB în campanie se evidențiază că discursul unuia dintre vorbitori „*a fost întrerupt de un incident neașteptat: unul din drapele instalate lângă tribună a căzut*”.

O doză de părtinire a fost identificată într-un material mai amplu despre cei 34 de ani de independență ai Republicii Moldova (3 septembrie), în care, pe final, reportera se întreabă, din fața Parlamentului, dacă „*...alegem să mergem înainte, spre Uniunea Europeană, sau ne întoarcem în trecut?*”.

APC a beneficiat de șase subiecte în context pozitiv, despre asumarea unor angajamente pentru viitorul țării, pentru parcursul european sau despre reformele realizate până în prezent.

În perioada e raport, Pro TV Chișinău a asigurat vizibilitate pentru 18 concurenți electorali, tonalitatea generală fiind neutră. Cele mai multe apariții le-a avut BEP – șase la număr, toate în context neutru. Tot în context neutru, au avut câte cinci apariții PAS și Blocul Alternativa. PNM a avut trei apariții în context neutru. Ceilalți concurenți au avut câte o apariție, fie prin intervenții directe în știri despre lansarea lor în campanie, fie prin menționări/citări în materiale similare.

Emisiuni: Invitații celor două emisiuni au avut un comportament echilibrat, fără intenții clare de favorizare sau defavorizare a vreunui concurent electoral. Unii concurenți electorali au fost vizați în diferite contexte, iar moderatoarea a avut intervenții menite să completeze tabloul discuțiilor. Astfel, în general, reflectarea acestor candidați a fost neutră. În cele două ediții monitorizate au fost menționați BEP, PAS, Blocul Alternativa și Partidul Nostru.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pro TV a făcut referire la 87 de surse pentru realizarea celor 38 de știri: concurenți electorali, experți din societatea civilă, CEC, reprezentanți ai instituțiilor europene și ai administrației centrale. Pluralismul de surse a fost asigurat în zece materiale, iar subiectele electorale au fost, în mare parte, documentate din surse unilaterale.

Din numărul total de subiecte monitorizate, șase au fost controversate, toate incluzând opinii ale ambelor părți din conflict sau menționând că părțile vizate au fost contactate, dar nu au primit, deocamdată, un răspuns.

Din perspectiva asigurării echilibrului de gen, în știri se constată o disproporție, fiind citați 48 de bărbați (63%) și 29 de femei (37%).

Emisiuni: Cele două emisiuni „În profunzime” au urmat un format de interviu 1 la 1, în care fiecare invitat a avut posibilitatea să dezbată diverse teme în mod detaliat și structurat. Discuțiile s-au concentrat pe analiza subiectelor abordate, fără ca invitații să lanseze acuzații directe sau afirmații controversate care să impună drept la replică sau contrabalansare din partea moderatoarei. Moderatoarea a avut un rol activ și a intervenit punctual atunci când a considerat necesar pentru a clarifica anumite aspecte sau a menține fluiditatea discuției, contribuind astfel la menținerea echilibrului și obiectivității emisiunii.

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul utilizat în știrile electorale a fost, în general, neutru, cu unele excepții. Astfel, în patru materiale a fost folosită eticheta „fugarul Șor”, în contextul relatărilor despre perchezițiile desfășurate de către Poliție în dosarele de corupție electorală, despre partidele care nu au fost admise în cursa electorală sau despre sancțiunile impuse Irinei Vlah. Imaginile care au însoțit materialele electorale (știri și emisiuni) au fost difuzate cu respectarea normelor deontologice.

Implicarea în campania electorală

Între 29 august – 5 septembrie, postul de televiziune TV8 a reflectat campania electorală în 34 de știri cu caracter electoral direct și indirect incluse în buletinele de la ora 19:00, inclusiv cele de sâmbătă și duminică, precum și în șapte emisiuni.

Știri: Știrile cu tangență electorală directă au abordat subiecte precum lansarea în campanie a mai multor concurenți, decizii ale instanțelor de judecată cu privire la anumite formațiuni politice ce și-au propus să candideze, sancțiuni impuse unor concurenți, informații despre procesul electoral, campanii și dosare penale privind corupția electorală, debursarea unei tranșe de bani oferită Republicii Moldova de către UE, comunicatele celor două mitropolii privind implicarea preoților în alegeri etc. Știrile cu caracter electoral indirect au reflectat sprijinul Franței la renovarea a două clădiri istorice, costurile privind pregătirea elevilor de noul an școlar, negocierile de aderare la UE, declarații ale cetățenilor din diasporă, vizita liderilor europeni în contextul Zilei Independenței.

Emisiuni: TV8 a reflectat alegerile în două emisiuni cu caracter electoral direct – „Novaya Nedelya” și „Cutia Neagră” – care au avut invitați șase concurenți electorali; o altă ediție a emisiunii „Novaya Nedelya” l-a avut în studiou în calitate de invitat pe un fost prim-ministru, iar ediția „Cutia Neagră Plus” a difuzat o investigație ce vizează un primar care reprezintă un partid dintr-un bloc electoral, precum și un lider al unei formațiuni politice înregistrată în calitate de concurent electoral. Cele două ediții de „Întreabă Ghețu” au dat voce reprezentanților diasporei din România și Marea Britanie, iar ediția de „Alo, TV8” a pus în discuție nostalgia ca formă de manipulare, inclusiv în alegeri.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: 27 din 34 de știri monitorizate pot fi considerate obiective și imparțiale, fără abateri de la normele deontologiei profesionale. În altele șapte a fost constatată o anumită doză de părtinire la selecția informației, cum ar fi știrea din 29 august despre lansarea în campanie a opt concurenți electorali în care Vladimir Voronin, liderul PCRM, apare la lansarea Blocului Patriotic cu o intervenție irelevantă - „Nu-i bine așa. Să fim toți împreună. Ori e bloc, ori ce-i?” -, în timp ce alți concurenți au fost prezentați cu declarații oficiale și angajamente. Într-un material difuzat la 1 septembrie, TV8 investighează felul în care Ion Ceban, unul dintre liderii Blocului Alternativa, a ajuns în Italia având interdicție de a intra în zona Schengen. Burtiera „Găselnița lui Ion Ceban”, cât și referința generalizată „potrivit experților de la Chișinău” indică asupra tendențiozității autorilor.

În perioada de raport, TV8 a informat în știrile monitorizate despre lansarea în cursa electorală a 12 concurenți electorali, precum și despre înregistrarea a altor doi, ceea ce constituie mai mult de jumătate din lista celor înregistrați în cursa electorală. În mare parte, concurenții au fost reflectați neutru. În trei cazuri, tonalitatea reflectării Blocului Patriotic a fost negativă, iar a Blocului Alternativa și a Uniunii Social-Creștine - negativă câte o singură dată.

În șapte cazuri, PAS a beneficiat de pe urma reflectării în context pozitiv a administrației publice centrale și a subiectelor cu participarea președintei Maiei Sandu. De exemplu, în știrea

de pe 4 septembrie despre lansarea negocierilor de aderare la UE, TV8 a ales un citat al lui António Costa, președintele Consiliului European, care pune în lumină pozitivă partidul de guvernământ: „*Guvernul Republicii Moldova face o treabă foarte bună, implementând reformele necesare*”. Administrația publică centrală a fost pusă în lumină pozitivă într-o știre care a fost difuzată și în reluare în sinteza de la sfârșitul săptămânii despre pregătirea elevilor de școală în care se vorbește despre ajutorul de o mie de lei oferit fiecărui copil odată cu începerea unui nou an academic (29 și 31 august).

Emisiuni: În emisiuni au fost invitați sau au fost vizați zece concurenți electorali. Emisiunile monitorizate au fost în mare parte neutre, fără părtinire evidentă. Într-un singur caz, în emisiunea „Cutia Neagră Plus” (31 august) care a inclus și o investigație despre averea primarului de la Vadul lui Vodă cu burtiera „*Țarul de la Vadul lui Vodă*”, a fost remarcat un transfer de imagine negativ pentru Blocul Patriotic. TV8 subliniază că primarul vizat în investigație a avut mai multe mandate ca reprezentant al PCRM, după care a trecut la PSRM, ambele formațiuni fiind parte a Blocului Patriotic. Investigația include opinii ale cetățenilor care îl acuză pe primar de lipsă de integritate: „*Cât va fi socialistul ista Onofreiciuc, schimbări nu o să fie*”. Fără acoperire factologică, moderatoarea spune „*Locuitorii din Vadul lui Vodă vorbesc și despre alte afaceri puse pe roate cu ajutorul primarului*”. Vizat în aceeași investigație, Gabriel Călin, liderul Uniunii Creștin-Sociale din Moldova, concurent electoral, a fost etichetat drept „*controversat propagandist pro Kremlin*”, fiind astfel pus în lumină negativă.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: În cele 34 de știri, TV8 a citat direct și indirect 101 surse. 11 din 34 de știri monitorizate pot fi considerate pluraliste, incluzând diverse opinii atât în știrile cu subiecte controversate, cât în cele cu teme neutre. Astfel, pluraliste pot fi considerate știrile despre călătoria lui Ion Ceban în Italia, cea realizată din investigația despre averea primarului de la Vadul lui Vodă, precum și cea realizată în urma investigației ZdG despre amplificarea dezinformării în online, cea despre descinderi în dosare de corupere electorală, despre implicarea Bisericii în alegeri, semnarea unui acord dintre Poliție și platforma TikTok.

Zece dintre știri au reflectat subiecte controversate, șapte fiind prezentate echilibrat. Cele trei materiale în care lipsește echilibrul au vizat corupția electorală în care sunt vizate persoane din gruparea Șor, precum și formațiunea Inima Moldovei (4 septembrie). Dezechilibrat este și materialul despre implicarea preoților în alegeri, în care TV8 arată cum Blocul Patriotic folosește pe larg imaginea Bisericii.

Cu o mică diferență, raportul de gen a înclinat în favoarea surselor bărbați, rata femeilor fiind de 46% față de 54% surse bărbați.

Emisiuni: Șase din cele șapte emisiuni analizate în perioada de raport pot fi considerate pluraliste, având mai mulți invitați în studioul sau mai multe surse citate. Două au conținut acuzații, ambele fiind echilibrate. Cu privire la echilibrul de surse, în emisiuni au fost citate 45 de persoane, rata femeilor fiind de 24%.

Limbaajul și imaginile video utilizate

În perioada de raport, două știri au folosit eticheta „fugarul” cu referire la Ilan Șor, iar în alte patru materiale s-a remarcat limbaaj și imagini nepotrivite în raport cu unii concurenți. Astfel, TV8 a utilizat imagini irelevante cu Vladimir Voronin la lansarea Blocului Patriotic (29 august); în știrea despre decizia instanței de judecată de a obliga CEC să înregistreze Partidul Moldova

Mare, condus de Victoria Furtună, TV8 anunță că „*Alegerile vor avea loc cu Furtună*” (5 septembrie); primarul de la Vadul lui Vodă a fost etichetat în burtieră drept „*Țarul de la Vadul lui Vodă*” și, în aceeași știre, Gabriel Călin, liderul Uniunii Creștin-Sociale din Moldova, concurent electoral, a fost prezentat drept „*controversat propagandist pro Kremlin*” (1 septembrie). Aceleași abateri au fost notate și în emisiunea „Cutia Neagră Plus” care a difuzat investigația „*Țarul de la Vadul lui Vodă*” (31 august).

Exclusiv TV

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, la postul de televiziune Exclusiv TV au fost monitorizate șase buletine de știri („Știri Exclusiv TV” de la ora 18:00) și șase emisiuni: trei ediții „На Грани”, în limba rusă, două ale emisiunii „Vocile Puterii” și una a „Moldova Live”.

Știri: În buletinele de știri au fost incluse 34 de materiale cu caracter electoral – direct și indirect, o mare parte din ele regăsindu-se la rubrica Electorala 2025. Subiectele cu tentă electorală directă (28) au reflectat lansarea oficială în campanie a unor concurenți și/sau activități de campanie, renunțarea la fotoliile de miniștri și secretari de stat de către mai mulți membri ai Guvernului, implicați în campania electorală, decizii ale CEC privind desfășurarea alegerilor, descinderi și rețineri ale Poliției în câteva dosare de finanțare ilegală a partidelor politice și spălare de bani, indemnul Mitropoliei Moldovei către clerici de a nu se lăsa ademeniți în jocuri politice, lansarea de către Poliție a campaniei „Nu te juca cu votul, că vei pierde totul” privind corupția electorală.

Subiectele cu caracter electoral indirect (șase) au vizat, în special, sprijinul oferit de UE prin diverse programe de dezvoltare, declarații ale oficialilor europeni privind faptul că UE va începe negocierile de preaderare după alegeri, participarea reprezentanților autorităților la diferite activități. Deși nu au un caracter electoral explicit, contextul pozitiv ale acestora poate influența percepția despre APC și, implicit, a partidului de guvernământ, PAS.

Emisiuni: Cinci din cele șase ediții ale emisiunilor monitorizate i-au avut în calitate de invitați pe 11 concurenți electorali, iar discuțiile au vizat alegerile parlamentare din 28 septembrie și prioritățile lor electorale, perspectivele de dezvoltare economică a țării, aderarea la UE, unirea cu România, dependența geopolitică de Rusia sau posibilitatea deturnării parcursului european al țării. Corupția electorală, corectitudinea politică în alegeri, abuzurile comise de autorități, reforma Justiției și politizarea actului de justiție, lipsa rezultatelor în dosarele de rezonanță sau asigurarea securității Republicii Moldova au fost alte subiecte discutate în cadrul emisiunilor cu participarea concurenților electorali. Emisiunea cu prezența a doi experți („Moldova Live”) a adus în discuție vizita la Chișinău a celor trei oficiali europeni de Ziua Independenței și transferul de imagine pozitivă către partidul de guvernământ PAS, implicarea miniștrilor în campania electorală, șansele partidelor în alegeri sau rețeaua creată de Ilan Șor.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: În linii mari, materialele cu caracter electoral difuzate de Exclusiv TV au avut un caracter imparțial, în corespundere cu normele deontologice. Totuși, în unele materiale au fost observate anumite note de tendențiozitate la selecția știrilor referitoare la lansarea în campanie a anumitor concurenți electorali. Astfel, pe 29 august, când a demarat oficial campania pentru alegerile

parlamentare, Exclusiv TV a pus pe post două știri ample referitoare la lansarea în cursa electorală a Blocului Alternativa și a Blocului Patriotic. Deși, tot pe 29 august în campanie s-a lansat și partidul de guvernământ PAS, evenimentul nu a fost reflectat în buletinul de știri. Pe 1 septembrie, însă, subiectul a fost reflectat dintr-o altă perspectivă: *„Lansare în campanie electorală cu țipete și îmbrânceli în timpul întâlnirii cu alegătorii partidului PAS în satul Peresecina, raionul Orhei, care a avut loc pe 31 august”*, inducând ideea că PAS s-a lansat în campanie cu *„țipete și îmbrânceli”*. Pe 2 septembrie, a fost difuzată o știre referitoare la cele cinci angajamente ale PAS enunțate de liderul formațiunii Igor Grosu, știre care a fost completată cu imagini de la lansarea oficială a partidului în campanie pe data de 29 august.

Într-un caz a fost remarcat amestecul faptelor cu opiniile: în știrea din 4 septembrie referitoare la *„40 de percheziții care au fost efectuate într-un dosar de corupere electorală”* se mai spune că *„Ilan Șor a apărut în presa rusă cu un raport în fața liderului de la Kremlin, Vladimir Putin, în care se laudă cu extinderea unei platforme de plăți internaționale”*, iar burtiera titrează *„Sfori trase de la Moscova”*.

Cinci știri s-au referit la programele de sprijin european, la data începerii negocierilor de preaderare la Uniunea Europeană, la evenimente cu participarea administrației publice centrale, la care s-a vorbit despre succese și realizări. De exemplu, la 1 septembrie, în cadrul unui reportaj amplu de la Liceul Teoretic „Lucian Blaga” a fost pus pe post și un fragment din felicitarea premierului Dorin Recean adresată elevilor, părinților și profesorilor: *„Stimați profesori! Mulțumim că aveți grijă de învățătura lor, iar Guvernul vă va fi întotdeauna alături!”*, iar la 4 septembrie postul a informat despre *„sprijin european tot mai puternic pentru Moldova. UE alocă 19 milioane de euro pentru susținerea reformelor din țara noastră”*. Dat fiind contextul pozitiv, știrile respective sunt în măsură să asigure un transfer de imagine pozitivă către partidul de guvernământ, concurent în campania electorală.

Știrile care au vizat concurenții electorali s-au axat preponderent pe promisiunile/programele electorale ale acestora sau activități de campanie. În total, au fost reflectați 13 concurenți electorali, totalitatea reflectării fiind preponderent neutră. BEP și Blocul Alternativa au apărut de trei ori în context neutru și câte o dată în context mai mult pozitiv; PAS a avut patru apariții/mențiuni neutre și una negativă, iar Partidul nostru a avut două apariții neutre și una mai mult pozitivă. Ceilalți concurenți au fost menționați sporadic, câte o dată, neutru, în materiale despre lansarea în campanie sau despre activități de campanie.

Emisiuni: În general, invitații emisiunilor au avut un comportament echilibrat, fără a recurge la acuzații virulente la adresa anumitor concurenți electorali sau altor actori politici, cu excepția unor critici și acuzații aduse PAS. Astfel, în emisiunea „На грани” din 29 august, unul dintre invitați a criticat în repetate rânduri actuala guvernare declarând că *„la politica internă care reprezintă baza economiei, ei sunt apreciați cu nota doi”*; *„Recean l-a protejat pe șeful Moldovagaz, Vadim Ceban”*; *„Politica de cadre a actualei guvernări este un dezastru”*. De fiecare dată, moderatoarea emisiunii a ținut să precizeze că reprezentanții partidului de guvernare vor fi invitați la emisiune și vor răspunde acestor întrebări.

În cele șase emisiuni puse pe post PAS a apărut de trei ori negativ și o dată neutru; PNM – o dată pozitiv și o dată neutru, Blocul Alternativa – o dată neutru și o dată negativ, Blocul Împreună – de două ori pozitiv. Ceilalți concurenți – PNM, LOC, ALDE, PL, AUR, PSDE și Alianța Moldovenii, precum și candidații independenți Olesia Stamate și Victoria Sanduța – au apărut în context neutru.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Pentru documentarea celor 34 de știri, Exclusiv TV a folosit 85 de surse, reprezentând în mare parte concurenți electorali, CEC, reprezentanți ai organelor de drept, societății civile sau ai instituțiilor europene, precum și cetățeni. În opt știri postul a asigurat pluralismul de opinii citând surse diverse și incluzând informații de context. Materialele care au vizat direct activitățile de campanie ale concurenților au citat, de regulă, o singură sursă primară.

Din totalul știrilor difuzate, 11 au reprezentat materiale controversate, în zece dintre acestea fiind respectat echilibrul surselor. Într-o singură știre nu a fost asigurat dreptul la replică – știrea din 5 septembrie despre descinderile Poliției în mai multe locații din țară, în care au fost citate doar declarațiile șefului Inspectoratului General al Poliției, Viorel Cernăuțeanu. Deși în material s-a făcut referire la „*rețeaua condusă de condamnatul fugar, Ilan Șor*”, jurnaliștii nu au echilibrat materialul.

Din perspectiva echilibrului de gen a surselor, se constată o ușoară disproporție: 48 de bărbați (59%) și 33 de femei (41%).

Emisiuni: Invitații emisiunilor au exprimat opinii diverse, fiind în mare parte concurenți electorali cu orientări politice diferite. În cazurile în care invitații lansau acuzații la adresa concurenților care nu erau prezenți în studio, moderatoarea intervenea, anunțând că la următoarele emisiuni vor fi invitați și cei vizați, pentru a le fi oferit dreptul la replică.

Limbajul și imaginile video utilizate

Nu au fost constatate abateri de la principiile etice și deontologice ce țin de limbajul și imaginile video utilizate, cu mici excepții. Acestea au inclus utilizarea etichetelor „*condamnatul fugar Șor*” sau „*fugarul Ilan Șor*” (de exemplu, în știrile despre sancțiunile impuse Irinei Vlah, 29 august, în știrea despre altercațiile de la Peresecina, unde „*susținătorii PAS și cei ai partidului Șor s-au luat la pumni*”, 1 septembrie, precum și în știrile despre perchezițiile din nordul țării, 4 și 5 septembrie).

Cinema 1

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În intervalul 29 august – 5 septembrie 2025, la postul de televiziune Cinema 1 au fost monitorizate șase buletine de știri (ora 18:00) și două ediții ale emisiunii de informare electorală „7 zile cu Rodica Cravcenco”, una difuzată în reluare.

Știri: În buletinele de știri au fost prezentate 49 de materiale cu caracter electoral direct și indirect, cele mai multe fiind incluse la rubrica Electorală 2025. Cele 41 de știri cu tangență electorală directă au reflectat subiecte despre lansarea oficială în campanie a unor concurenți, activități de campanie, decizii ale CEC și ale instituțiilor de drept privind neînregistrarea în cursa electorală a unor concurenți, percheziții/rețineri legate de finanțarea ilegală a partidelor politice, crearea conturilor false pentru a răspândi propaganda rusească pe Facebook și TikTok etc. Alte opt subiecte, de această dată cu caracter electoral indirect, au vizat parcursul european al țării, vizite ale oficialilor străini la Chișinău, declarații privind extrădarea în Moldova a

fostului lider al Partidului Democrat, Vladimir Plahotniuc, acordarea de către România a sprijinului pentru Republica Moldova etc.

Emisiuni: În cele două ediții ale emisiunii de informare electorală „7 zile cu Rodica Cravcenco”, difuzate în zilele de weekend, moderatoarea a discutat împreună cu invitații săi – directorul companiei sociologice iData, Mihai Bologan (30 august), ex-președintele CEC, Iurie Ciocan (30 august), precum și cu politicianul Dumitru Diacov (31 august) subiecte privind campania electorală, desfășurarea sondajelor în perioada electorală, integrarea europeană, vizita oficialilor străini la Chișinău pe data de 27 august, concurența neloială în campanie, monopolizarea de către partidul de guvernământ a parcursului european al țării. Alte subiecte s-au referit la exodul de populație, geopolitică, experiențe de guvernare din cadrul coalițiilor anterioare, ambiții politice și incapacitatea actualelor partide de a se așeza la o masă de dialog.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: În general, materialele cu caracter electoral direct difuzate de postul Cinema 1 au respectat principiul neutralității și echidistanței. În știrile analizate nu au fost identificate atitudini preferențiale în raport cu anumiți concurenți electorali, acestora fiindu-le oferit acces relativ egal. Majoritatea materialelor referitoare la lansarea candidaților în cursa pentru alegeri au prezentat prioritățile electorale, declarații directe sau indirecte ale candidaților, fără a fi observate tendințe părtinitoare. Singura știre în care a fost sesizată o nuanțare în raport cu un concurent electoral este cea referitoare la lansarea în campanie electorală a PAS (1 septembrie) în care s-a menționat că la eveniment au participat „numeroși simpatizanți din țară și din diasporă”, accentuându-se astfel amploarea evenimentului de lansare a formațiunii în alegeri.

În ceea ce privește selecția temelor, s-a remarcat că postul a acordat o mai mare atenție subiectului referitor la perchezițiile efectuate într-un dosar de corupere electorală, spălare de bani și finanțare ilegală a partidelor politice. În toate cele cinci știri puse pe post la acest subiect s-a făcut referire la Partidul Inima Moldovei, parte a BEP. De asemenea, APC, reprezentate de președinta Maia Sandu, premierul Dorin Recean și viceprim-ministra pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov, au beneficiat de reflectare în șapte știri, care i-a pus în lumină pozitivă. Celelalte știri au reflectat diverse aspecte ale implicării concurenților în scrutinul parlamentar.

În prima săptămână de campanie, în subiectele puse pe post de Cinema 1 s-au regăsit 18 concurenți electorali. Tonalitatea prezentării informațiilor a fost în mare parte neutră. Blocul Alternativa a avut cele mai multe apariții neutre – patru; Blocul Patriotic a fost menționat o dată în context neutru și de două ori în context mai mult negativ; PAS – o dată în context pozitiv și o dată în context neutru; Olesea Stamate, PN și PSDE au fost menționați de câte două ori fiecare în context neutru, iar ceilalți concurenți au fost vizați câte o singură dată, de asemenea, neutru.

Emisiuni: Invitații emisiunilor „7 zile cu Rodica Cravcenco” au avut un discurs echilibrat, discuțiile fiind calme și fără acuzații la adresa unor concurenți. Moderatoarea a avut un comportament neutru, întrebările și comentariile au vizat în general subiectul alegerilor și nu au fost formulate judecăți de valoare care ar fi favorizat sau defavorizat vizibil vreun concurent. Totuși, în emisiunea din 30 august s-a simțit o oarecare tentă negativă în raport cu PAS care, potrivit invitaților, „a monopolizat parcursul european”, iar vizitele oficialilor europeni de Ziua Independenței au fost atribuite „unei campanii de comunicare în folosul PAS”. Prin comentariile sale, moderatoarea a susținut același punct de vedere. Astfel, PAS a fost menționat de două ori – o dată în context neutru și o dată în context mai mult negativ, în timp ce ALDE – o singură dată, mai mult în context negativ.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Difuzarea celor 49 de știri la Cinema 1 a presupus implicarea a 89 de surse, cele mai multe dintre acestea fiind reprezentate de concurenți electorali, CEC, Poliție, reprezentanți ai autorităților sau cetățeni. În 11 știri a fost asigurată diversitatea surselor, fapt care a oferit posibilitate telespectatorilor să aibă o imagine diversă asupra subiectelor. Totuși, multe știri, în special cele care se referă la lansarea în campania electorală, s-au bazat pe o singură sursă primară, ceea ce a limitat pluralismul de opinie.

Din 17 știri cu caracter conflictual, în 15 a fost asigurat echilibrul surselor. Într-un caz nu a fost respectat dreptul la replică. Mai exact, în știrea din 1 septembrie referitoare la motivele care au dus la interzicerea intrării în România a primarului capitalei Ion Ceban, explicate de președintele României, reiese că „*Ceban este un pericol pentru securitatea României*”. Reacția primarului la această afirmație nu a fost prezentată. Și materialul despre investigația ZdG privind conturile false utilizate în alegeri a fost prezentat unilateral.

Din perspectiva echilibrului de gen, sursele au fost distribuite în felul următor: 36 de femei (43%) și 47 de bărbați (57%).

Emisiuni: Invitații în platou au exprimat opinii relativ similare asupra subiectelor abordate, ceea ce a limitat diversitatea perspectivelor prezentate în cadrul emisiunii. În plus, acuzațiile formulate la adresa anumitor actori politici nu au fost contrabalansate sau contextualizate de moderatoare. În mod ideal, moderatoarea ar fi trebuit să intervină pentru a clarifica aceste afirmații sau să ofere posibilitatea celor vizați să răspundă în direct, asigurând astfel echilibrul și imparțialitatea emisiunii.

Limbajul și imaginile video utilizate

Cinema 1 nu a utilizat limbaj discriminatoriu la adresa concurenților electorali în știrile difuzate. Imaginile au fost neutre și au respectat standardele etice și profesionale.

One TV

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de raport, au fost monitorizate șapte buletine de știri difuzate de postul de televiziune One TV (21:00), inclusiv „Sinteza săptămânii” pusă pe post sâmbătă, 30 august, în limba rusă. Au mai fost evaluate și trei emisiuni, două ediții „1 la 1”, dintre care una în reluare, și o ediție a emisiunii „Info One Week”.

Știri: În programele informative au fost difuzate 40 de știri cu caracter electoral direct și indirect. Materialele incluse la rubrica electorală au reflectat adresarea președintei Maia Sandu la începutul campaniei electorale, lansarea și înregistrarea în campania electorală a unor candidați, precum și prezentarea angajamentelor PAS, sancțiunile impuse Irinei Vlah de către Canada, călătoria lui Ion Ceban în Italia, acțiunile de urmărire penală întreprinse în dosare de corupere electorală, respingerea contestației PDMM care nu a fost acceptat în cursa electorală, întâlnirea comisarei europene pentru extindere Marta Kos cu reprezentanții Bisericii. La rubrica electorală au mai fost incluse subiecte ce au vizat activitățile de Ziua Independenței, deschiderea negocierilor privind aderarea la UE etc.

Știrile cu caracter electoral indirect au reflectat Ziua Limbii Române și prezența la Chișinău a președintelui României, declarații ale lui Ovidiu Naho, redactor-șef RFI România, vizita în Republica Moldova a comisarului european pentru agricultură și alimentație, anunțul privind debursarea unei tranșe de bani oferite de UE, donația din partea României a unui lot de cărți.

Emisiuni: În una dintre edițiile emisiunii „1 la 1”, difuzată pe 26 august și pusă în reluare pe 30 august, One TV l-a avut în calitate de invitat pe Igor Munteanu, liderul CUB. Într-o altă ediție, pe 2 septembrie, în studioul „1 la 1” a fost prezent Ion Chicu, președintele PDCM, formațiune ce face parte din Blocul Alternativa. În emisiunea „Info One Week”, One TV a difuzat în reluare mai multe știri despre Ziua Independenței și lansarea în campanie a unor concurenți electorali, precum și două discuții în studiou: una cu Ovidiu Naho, redactorul-șef al RFI România, iar alta cu Valeriu Pașa, președintele WatchDog.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: Cele mai multe știri cu caracter electoral au fost echilibrate. Totuși, în nouă cazuri s-a observat părtinire la selecția informației. De exemplu, la 29 august, în știrea despre lansarea Blocului Patriotic în campania electorală, One TV face o remarcă pe care nu o atribuie unei surse: „*Analistii cred că noul bloc creat nu este singurul susținut de Kremlin care ar putea miza și pe formațiuni ce pretind a fi proeuropene*”. Știrea a fost reluată și în „Sinteza săptămânii” de pe 30 august, cu aceeași afirmație. Tot pe 29 august, iar apoi și pe 30 august, în știrea despre intrarea PAS în campanie One TV subliniază că formațiunea s-a lansat în cadrul „*unui eveniment de anvergură*” după care au urmat imagini de ambianță în care mulțimea scandează „*cu PAS în Europa*”. O altă știre care vizează PAS, pusă pe post pe 2 septembrie, prezintă angajamentele publice cu care formațiunea își propune „*să câștige un nou mandat de guvernare*”. One TV a preluat imaginile video publicate de Igor Grosu pe pagina sa de Facebook. Un comportament jurnalistic similar nu a fost observat în cazul altor concurenți electorali, fapt ce poate fi calificat drept părtinire în favoarea PAS.

În buletinul de știri din 2 septembrie, One TV a relatat despre pactul Blocului Patriotic de a nu face coaliție cu „regimul de la guvernare”, incluzând și părerea lui Igor Grosu, PAS, preluată de pe Facebook. One TV precizează că pe lângă replica cu privire la pact, Igor Grosu a mai adresat câteva întrebări referitoare la ancheta penală în care figurează Igor Dodon și în care este acuzat că a primit bani de la Vladimir Plahotniuc în 2019. Astfel, replica lui Igor Grosu este mai extinsă decât declarațiile Blocului Patriotic despre pactul de a nu face coaliție cu PAS, fiind vizați și liderii Blocului Alternativa, cărora nu li s-a oferit drept la replică.

În buletinul din 1 septembrie s-a recurs la generalizare într-o știre despre plecarea lui Ion Ceban în Italia, în pofida interdicției pe care o are de a călători în spațiul Schengen. One TV face trimitere la „*experții în politică de la Chișinău*” care susțin „*că plecarea lui Ion Ceban în Italia este un gest de disperare în pragul alegerilor parlamentare*”. În realitate este citat un singur expert care explică faptul că Ion Ceban încearcă „*din răspuțeri să arate că nu este un paria în Europa*”.

Autoritățile publice centrale și președinta Maia Sandu au beneficiat de tonalitate pozitivă în cazul a șapte știri, fapt ce a avantajat PAS prin transfer de imagine. De exemplu, în „Sinteza săptămânii” de pe 30 august, One TV a reluat subiecte puse pe post cu ocazia Zilei Independenței, cu prezența APC. De asemenea, One TV a relatat despre vizite și decizii ale oficialilor europeni în Republica Moldova, citate care au avantajat autoritățile centrale și, respectiv, PAS.

În știrile monitorizate, One TV a asigurat vizibilitate pentru opt concurenți electorali, mai puțin de jumătate din numărul celor înregistrați. În cazul PAS, tonalitatea a fost de trei ori pozitivă.

Blocului Patriotic și Blocul Alternativa au avut câte trei apariții cu tonalitate negativă. Ceilalți concurenți electorali au avut apariții sporadice și au fost tratați neutru.

Emisiuni: Cele două ediții „1 la 1”, difuzate în perioada de raport, au fost, în general, echilibrate fără a fi constatată părtinire din partea moderatoarei. În „Info One Week” de pe 31 august au fost incluse nouă materiale cu caracter electoral direct și indirect, precum și două interviuri cu invitați în studioul. Materialele cu caracter electoral indirect, reluate din edițiile anterioare ale buletinului de știri, au vizat Ziua Independenței și au avantajat PAS prin transfer de imagine. Aceste materiale au fost succedate de o discuție cu Ovidiu Năhoi, redactorul-șef al RFI România, care, analizată în ansamblu, a avantajat autoritățile centrale de la Chișinău. APC au mai fost avantajate și de un material despre pregătirile de școală în care se spune despre ajutorul de o mie de lei de care vor beneficia 295 mii de elevi.

„Info One Week” difuzată pe 31 august a inclus materiale cu caracter electoral direct, reluate din edițiile buletinului de știri și analizate în acest raport la compartimentul *Știri*. După aceste materiale a urmat o discuție în studioul cu Valeriu Pașa, tonalitatea fiind negativă pentru Blocul Patriotic și pozitivă pentru Maia Sandu, fapt ce a avantajat PAS prin transfer de imagine.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri. One TV a citat direct sau indirect 108 surse în cele 40 de știri monitorizate, printre care concurenți electorali, oficiali europeni, cetățeni, autorități centrale, inclusiv miniștri degrevați din funcție, experți etc. 11 știri pot fi considerate pluraliste din punct de vedere al opiniilor expuse.

14 știri au avut subiecte controversate, în cinci dintre acestea nefiind asigurat dreptul la replică, cum ar fi cea de la lansarea Blocului Patriotic în care One TV face trimitere la experți care avertizează despre legăturile concurentului cu Rusia (29 august). Știrea a fost pusă pe post de două ori în cadrul buletinelor de știri și o dată în emisiunea „Info One Week”. O altă știre neechilibrată a fost cea despre neînregistrarea PDMM în cursa electorală (2 septembrie), știri despre călătoria lui Ion Ceban în Italia (1 și 2 septembrie).

Din perspectiva echilibrului de gen, raportul a fost în favoarea surselor de sex masculin (64,76%) comparativ cu sursele de sex feminin (35,24%).

Emisiuni: Două materiale din „Info One Week” pot fi considerate pluraliste: cel de la depunerea de flori de Ziua Independenței, precum și cel despre pregătirile de școală, în care sunt citate mai multe femei.

Discuțiile în studioul „Info One Week” s-au desfășurat separat, cu câte un singur invitat. Părerile exprimate în cadrul emisiunii nu au inclus afirmații care să impună dreptul la replică. Totuși, în timpul interviului cu Valeriu Pașa, reprezentanții Blocului Patriotic au fost prezentați într-o lumină negativă, fără ca moderatoarea să intervină pentru a asigura echilibrul sau pentru a oferi acestora oportunitatea de a-și prezenta punctul de vedere. Această lipsă de contrabalansare poate influența percepția publicului și sugerează un anumit dezechilibru în reflectarea concurenților electorali.

În emisiunile „1 la 1”, deși invitații au încercat să lanseze acuzații la adresa altor concurenți electorali, moderatoarea a insistat ca aceștia să răspundă la întrebările lor, echilibrând astfel discuția.

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile video au respectat în general normele deontologice. Totuși, One TV a folosit eticheta „fugar” sau „oligarhul fugar” în raport cu Ilan Șor în cinci știri, patru dintre acestea fiind difuzate pe 5 septembrie.

N4

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de raport, N4 a difuzat 24 de materiale cu tangență electorală directă și indirectă, dintre care 21 de știri și trei emisiuni.

Știri: Subiectele ce vizau lansarea în campanie a unor concurenți electorali și promisiunile acestora au fost prezentate foarte succint, de regulă la pachet, într-o singură știre, fără citate directe ale candidaților. Aceste materiale au fost difuzate preponderent în primele zile după startul campaniei, ulterior postul renunțând la reflectarea activităților electorale propriu-zise și orientându-se spre știri cu tangență indirectă (13 la număr). Printre subiectele abordate s-au numărat: acordarea alocațiilor unice de o mie de lei pentru elevi la începutul anului școlar, continuarea sprijinului financiar din partea UE, gestionarea drumurilor naționale, progresele pe calea integrării europene sau îmbunătățirea condițiilor pentru copiii născuți prematur după renovarea Secției prematuri a Institutului Mamei și Copilului. Este de remarcat că o parte dintre știri nu au fost materiale originale ale postului, ci preluări din alte surse media.

Emisiuni: Cele trei ediții ale programului „Puterea a patra” monitorizate au vizat teme cu relevanță electorală, precum deciziile CEC, deschiderea secțiilor de votare peste hotare și pentru cetățenii din regiunea transnistreană și posibile ingerințe străine în procesul electoral. Totodată, emisiunea a oferit spațiu pentru trei concurenți electorali care au oferit opiniile lor privind diverse subiecte.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Știri: Majoritatea materialelor cu tangență electorală directă au fost prezentate lapidar, cu informații de bază, fără detalii suplimentare sau contextualizare. Tonalitatea a fost în general neutră, fără favorizarea explicită a unui concurent electoral. Totuși, s-a remarcat un caz de omisiune – absența reflectării lansării în campanie a PAS pe 29 august, în timp ce alte partide lansate în aceeași zi au fost acoperite.

Selecția subiectelor, însă, a avantajat indirect guvernarea, fiind incluse numeroase știri despre activitatea administrației centrale și integrarea europeană, care au creat un cadru pozitiv pentru partidul de guvernământ.

În total, N4 a reflectat activitatea a zece concurenți electorali, cei mai vizibili fiind BEP și PAS (câte trei apariții fiecare), Blocul Alternativa și LOC (câte două apariții fiecare). Tonalitatea reflectării acestora a fost neutră. Totodată, APC a beneficiat de o expunere favorabilă în nouă materiale, inclusiv prin prezentarea unor acțiuni sociale și economice cu impact pozitiv (alocația pentru elevi, renovarea secției medicale), iar știrile privind sprijinul UE au consolidat această imagine pozitivă pentru guvernare și, implicit, pentru PAS.

Emisiuni: Emisiunile au oferit spațiu unor concurenți electorali pentru a-și expune viziunile, însă formatul ales – cu un singur invitat sau invitați prezenți pe rând – nu a facilitat o dezbatere

reală a ideilor. Astfel, una dintre ediții l-a avut ca invitat pe reprezentantul Blocului Împreună, Ștefan Gligor, care a beneficiat de timp extins pentru a comenta diverse subiecte și a-și promova viziunea blocului în alegeri. O altă ediție a fost împărțită în două segmente, fiecare cu câte un invitat – Ion Ceban (Blocul Alternativa) și Grigore Novac (BEP) –, iar a treia ediție monitorizată s-a referit la mai multe subiecte, între care mersul campaniei și deciziile CEC contestate în instanță, comportamentul concurenților în campanie, integrarea europeană a RM etc. În cadrul acestor emisiuni, au fost puși în lumină pozitivă – Blocul Împreună, în lumină negativă PAS, Blocul Alternativa, BEP, CUB, LOC, PN, PDA, BEP. Alternativa și PAS au apărut și în contexte neutre.

Moderatorii au păstrat, în general, un ton neutru și au încercat să echilibreze discuțiile, însă nu au reușit întotdeauna să contrabalanseze afirmațiile ofensive sau tendențioase ale invitaților. În emisiunea din 2 septembrie, de exemplu, invitatul a abordat majoritatea subiectelor prin prisma unor acuzații la adresa APC, dar și a altor actori politici, inclusiv concurenți electorali. Acuzațiile nu au fost susținute cu probe, fiind bazate pe formulări vagi de tipul „eu cunosc” sau „din câte se cunoaște”. În anumite momente, moderatoarea a încercat să reechilibreze discuția, apelând la opinii exprimate anterior în spațiul public de către unii dintre actorii vizati. Invitatul s-a adresat explicit alegătorilor dezamăgiți de PAS, îndemnându-i să voteze Blocul Împreună și afirmând că „dacă alegătorii vor progres, trebuie să voteze Blocul Împreună”. În emisiunea din 3 septembrie, invitatul – fostul președinte al CEC, Iurie Cekan – a declarat la un moment dat că este esențial ca în alegeri să fie votate partidele pro-europene, recunoscând chiar că face „propagandă”. Replica moderatorului, „*toți fac propagandă*”, a relativizat afirmația, dar nu a pus sub semnul întrebării caracterul partizan al declarației. Totodată, în câteva rânduri declarațiile invitatului au pus în lumină negativă partidul de guvernământ, prin exemple ce țin de activitatea acestuia, afirmațiile fiind susținute de moderator.

Corectitudinea și echilibrul surselor. Pluralismul de opinie

Știri: Cele 21 de materiale relevante au citat 40 de surse, provenind din rândul concurenților electorali, administrației centrale și locale, CEC, Poliției și instituțiilor europene. Majoritatea știrilor s-au bazat pe o singură perspectivă, lipsind pluralismul opiniilor. Doar în câteva știri au fost prezentate puncte de vedere multiple (reținerea pentru corupție electorală în sudul țării – 2 septembrie; declarația BEP privind refuzul de a face coaliție cu PAS – 2 septembrie; litigiul CEC-PLDM – 3 septembrie). Cele trei știri care au informat despre activitatea/mesajele concurenților electorali au făcut trimitere la 14 surse.

Două din știrile monitorizare au fost conflictuale, dar au inclus opiniile tuturor părților vizate. Din perspectiva genului, sursele au fost distribuite echilibrat: 15 bărbați și 14 femei.

Emisiuni: Formatul cu un singur invitat a limitat pluralismul de opinie. Chiar și atunci când au fost prezenți doi invitați, aceștia nu au fost puși în dialog direct. În ediția din 2 septembrie, acuzațiile directe lansate la adresa unor actori politici au rămas fără contrapondere, iar mențiunea moderatoarei privind „dreptul la replică” a venit abia la final, fără a oferi spațiu de intervenție celor vizati.

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul utilizat în știri a fost, în general, neutru și adecvat. O singură abatere a fost înregistrată pe 29 august, când într-un material despre lansarea „Ghidului protestatarului” de către MAI a fost folosită eticheta „fugarul Șor”. De asemenea, cei doi invitați ai emisiunii din 4 septembrie – Ion Ceban și Grigore Novac – au fost prezentați pe burtieră drept primar al mun. Chișinău și deputat PSRM, deși în introducere moderatorul a vorbit despre reprezentantul Blocului Alternativa și al BEP. Imaginile video au fost corecte, fără montaj sau tehnici tendențioase.

CONCLUZII

În perioada 29 august – 5 septembrie 2025, la reflectarea campaniei electorale de către cele zece posturi de televiziune monitorizate au fost înregistrate următoarele tendințe:

- Postul public **Moldova 1** a reflectat amplu în știri activitățile de campanie ale concurenților, oferindu-le acces egal, în funcție de evenimentele și/sau declarațiile acestora. Postul a oferit telespectatorilor perspective variate și echilibrate prin buletinele de știri difuzate, dar nu și prin emisiuni. Știrile cu caracter electoral direct au fost realizate în corespundere cu rigorile profesionale. Totuși, materialele frecvente despre avansarea Republicii Moldova pe calea aderării la UE și prezența autorităților centrale care vorbesc despre diverse realizări pot constitui un avantaj pentru partidul de guvernământ, prin transfer de imagine pozitivă.
- **TVR Moldova** a reflectat corect și echidistant activitățile electorale ale majorității concurenților și activitatea CEC. Atât știrile, cât și emisiunile au oferit în general informații documentate și obiective, respectând normele jurnalistice. Totodată, orientarea editorială în favoarea temei integrării europene și prezența relativ frecventă a autorităților centrale în știri pozitive poate fi interpretată ca un avantaj indirect pentru PAS, partidul de guvernământ. Per ansamblu, însă, TVR Moldova a reușit să ofere publicului informații neutre, diverse și relativ echilibrate despre campanie.
- Postul public regional **GRT** nu s-a implicat activ în reflectarea campaniei în știri, limitându-se la preluarea comunicatelor de presă de la autoritățile electorale. Știrile au fost în mare parte seci și fără surse directe, fiind înregistrate cazuri de manipulare prin omisiune. În acest mod, GRT a estompat informația cu caracter electoral, oferind un conținut slab documentat. Emisiunile, cu mici excepții, au fost tendențioase, cu multiple abateri deontologice din partea moderatorilor. APC și partidul de guvernământ au fost reflectați exclusiv negativ, uneori prin etichetări și acuzații, iar BEP și Partidul Moldova Mare au fost prezentați exclusiv pozitiv. Prin urmare, nici prin știri, nici prin emisiuni, GRT nu a oferit publicului o imagine documentată, neutră, diversă și echilibrată a campaniei electorale, ci mai degrabă una tendențioasă și părtinitoare.
- **Jurnal TV** a reflectat într-o manieră neutră, corectă și echidistantă activitățile electorale ale majorității concurenților, precum și alte evenimente din acest scrutin. Atât știrile, cât și emisiunile au furnizat, în general, informații documentate, prezentate obiectiv și, în mare parte, cu respectarea normelor deontologice. Totodată, numărul mai mare de știri despre Irina Vlah – în special în contextul perchezițiilor cu conotație electorală și al posibilelor legături cu Ilan Șor – precum și despre Igor Dodon – în special știri retrospective ce acoperă perioada 2014–2019 – a generat un ușor dezavantaj pentru BEP. Per ansamblu, Jurnal TV a reușit să ofere publicului informații neutre, diverse și echilibrate despre desfășurarea campaniei electorale.
- **Pro TV Chișinău** a asigurat vizibilitate unui număr mare de concurenți electorali pe care i-a reflectat, în general, neutru. Știrile și emisiunile au oferit informații obiective, cu respectarea normelor jurnalistice. Unele materiale cu caracter electoral indirect, în special despre rezultatele înregistrate de RM pe calea aderării la UE, ar putea sugera un avantaj de imagine pentru PAS. În general, însă, telespectatorii Pro TV au avut acces la o varietate de materiale electorale corecte și echidistante.
- **TV8** a reflectat corect și relativ echilibrat în știri activitățile electorale și subiectele conexe, oferind vizibilitate pentru mai mult de jumătate dintre concurenții înregistrați în cursa electorală. Majoritatea știrilor și emisiunilor monitorizate au respectat normele deontologice, cu mici excepții în care au fost constatate abateri de la imparțialitate, inclusiv prin prezentarea disproporționată a unor concurenți. PAS a beneficiat de transfer de imagine pozitivă în mai multe știri cu sau despre APC, iar selecția și

ilustrarea informației au dezavantajat BEP în câteva cazuri. Per ansamblu însă, TV8 a reușit să ofere publicului o imagine diversă și relativ neutră asupra campaniei.

- **Exclusiv TV** s-a implicat activ în reflectarea campaniei electorale în știri și emisiuni, oferind vizibilitate unui număr relativ mare de concurenți. În mare parte, subiectele au fost reflectate corect, echidistant și neutru în știri. În emisiuni, selecția subiectelor și anumite formulări au introdus anumite note de tendențiozitate care au pus partidul de guvernare PAS într-o lumină ușor negativă, iar Blocul Alternativa și BEP au beneficiat de vizibilitate ușor favorabilă.
- **Cinema 1** a reflectat activ prima săptămână de campanie, oferind telespectatorilor informații relevante care au acoperit cea mai mare parte a activităților de campanie a concurenților electorali. Aceștia au beneficiat de o reflectare mai mult neutră, deși preponderent dintr-o singură sursă. Totodată, știrile în context pozitiv despre APC au favorizat ușor partidul de guvernământ, în timp ce în emisiuni PAS a apărut mai mult negativ.
- **One TV** a oferit vizibilitate unui număr relativ mic de concurenții electorali. În unele cazuri s-au constatat abateri de la principiile de imparțialitate și obiectivitate prin generalizări și părtinire în selecția informațiilor. Autoritățile publice centrale au beneficiat de o reflectare predominant pozitivă, ceea ce a favorizat PAS prin transfer de imagine. PAS, în calitate de formațiune, a mai beneficiat de patru apariții cu tonalitate pozitivă, în timp ce Blocul Patriotic și Blocul Alternativa au fost prezentați preponderent în lumină negativă. Per ansamblu, One TV a oferit o imagine parțial diversă asupra campaniei, cu accente evidente în favoarea PAS.
- **N4** pus pe post un număr relativ mic de știri cu prezenta concurenților electorali, informațiile oferite fiind, în mare parte, corecte și neutre. Reflectarea directă a campaniei a fost limitată și concentrată la începutul perioadei, ulterior accentul fiind pus pe teme conexe activității guvernării și integrării europene. Această abordare editorială a generat un avantaj de imagine pentru APC și, indirect, pentru PAS. Respectiv, N4 a reflectat campania electorală într-o manieră relativ neutră și echilibrată, dar cu anumite lacune în ceea ce privește diversitatea surselor, pluralismul opiniilor și moderarea emisiunilor.

RECOMANDĂRI

- Radiodifuzorii să utilizeze rapoartele de monitorizare ca instrumente de autoreglementare și să elimine carențele, astfel încât activitatea lor să fie conformă cu normele legale și ale Codului deontologic al jurnalistului:
 - Să informeze corect, imparțial și echidistant alegătorii;
 - Să asigure pluralismul și diversitatea de opinie, prin includerea în știri a mai multor perspective cu privire la subiectul reflectat;
 - Să ofere dreptul la replică tuturor părților vizate în cazurile de conflict;
 - Să promoveze egalitate de gen prin citarea mai multor surse de sex feminin.
- Consiliul Audiovizualului să folosească rapoartele de monitorizare pentru a se autosesiza și a evalua dacă posturile de televiziune monitorizate au respectat dreptul cetățenilor la o informare completă, obiectivă și veridică și dreptul concurenților electorali de a avea acces egal la mass-media.
- În cazul constatării abaterilor de la prevederile legale, Consiliul Audiovizualului să aplice sancțiuni proporționale frecvenței și gradului încălcărilor comise.